

Пише:

Милан
Лазаревић

Праг, август 2007.

Пети јули је у чешком грађанском календару државни празник који се слави у знак сећања на хришћанску и просветитељску мисију солунске браће Ћирила и Методија која је у Моравској у другој половини 9. века положила темеље чешкој држави. Пети јули је државни празник и нерадни дан, такође, и у Словачкој. Због своје духовне, просветитељске мисије и повезивања Европе њих двојица су проглашени за патроне „старог континента“. У несловенским земљама празник светих Ћирила и Методија је 14. фебруар.

Истовремено, овај верски празник – Дан светих Ћирила и Методија и ходочашћа хиљада верника до моравског Велехрада, духовног центра Великоморавске кнежевине, највеће државе у средњој Европи

тог времена и тада највеће словенске државе уопште. Црквена прослава кулминира с литургијом која се традиционално и ове године на тај дан служила у Велехраду и преносила ју је национална телевизија.

Ћирило (Константин) и његов брат Методије, од оца високог византијског чиновника и мајке, која је била словенског порекла, рођени су у околини Солуна (Тесалоника) 815 односно 827 године. Методије је студирао право и постао је администратор велике византијске жупе коју је чинило словенско становништво. Константин је студирао у Цариграду на царској школи заједно с будућим царем Михаилом III. Потом је био библиотекар цариградског патријарха и имао и низ

других високих функција. Због изузетне учености носио је надимак филозоф, па се као Константин Филозоф помиње у историји, при чему многи не знају да је то, у ствари, Ћирило. Био је у низу значајних дипломатских, проветсатељских и црквених мисија.

Од мајке и друге словенске дече браћа су научили словенски дијалект којим се говорило у околини Солуна. На тај дијалект, који је био веома близак осталим дијалектима којима су говорили Словени, превели су библијске и литургијске текстове и према том дијалекту и његовим гласовима прилагодили и створили писмо (глагољицу), световни и црквени законик и дали низ других доприноса у црквеном певању, иконграфији, проповеди, као и у политици, дипломатији, праву, економији... Тај дијалект је убудуће сматран и називан старословенским.

Своју главну мисију, у којој ће за собом оставити најдубљи траг, у историји започели су, најпре, међу јужним Словенима. Потом су 863 године на позив цару Михаилу III од кнеза Растислава, мисију проширили и дошли на подручје Великоморавске државе. Године 867 отишли су у Рим где је папа Хадријан II одобрио и похвалио њихов рад и признао старословенски као литургијски језик. Константин, већ на крају животних снага, остао је у Риму, замонашио се, узео име Ћирило, под којим је искључиво помињан у црквеној историји, и у манастиру умро 869. Сахрањен је у базилици Св.Климентина у Риму. Папа је Методија именовао за апостолског легата и архиепископа односно архиепископа Велике Мораве. На повратку су Методија задржали у тамници годину дана баварски бискупи којима се из-

СЛОВЕНСКА ДУША ЧЕШКОГ И СЛОВАЧКОГ ХРИШЋАНСТВА

- Ова традиција је дубоко укорењена у чешкој и словачкој историји, на темељима веза и узјамне солидарности са јужно-словенском браћом и хришћанства. Неизбрисиви траг њиховог словенског и хришћанског јединства.

ДА ЛИ СУ ЋИРИЛО И МЕТОДИЈЕ БИЛИ „ЈУГОСЛАВЦИ“?

„Некада давно Чеси су били неписмени, нису веровали у Бога и уопште били су много некултурни. А онда су код њих дошла два „Југославца“, Ћирило и Методије, и научили их да читају и пишу, верују у Бога...“ Тако је син потписника ових редова, пре десетак година, као ђак другог разреда једне чешке основне школе на часу историје испричао своју верзију мисије Солунске браће. Ретко ко, међутим, осим историчара – специјалиста зна да су њих двојица били Грци који су словенски језик научили од словенске мајке и дружећи са децом придобили са севера у тада мешовитом грчко-словенском Солуну.

Мој син, када се после тог часа историје вратио кући, сав је сијао од среће, с мало претеривања рекло би се лично је на националног борца презадовољног после добро обављеног посла. Нисам, наравно, хтео да му тада можда покварим срећу с детаљем о грчком пореклу Ћирила и Методија. Рекао сам му то тек недавно, у време када се овде све ређе за „Југославце“ тако каже – сада смо и за Чехе поставили Срби, Хрвати, Словенци... Али, можда је, ипак, боље да остане да су солунска браћа били „Југославци“, макар због нас који смо то били и немамо се зашто због тога стидети, као што се ни солунска браћа нису стидела своје словенске мајке и наученог језика у игри са словенском децом.

ки свештеници ради националног буђења понемчених становника Моравске, та традиција је подржавала, такође, и словенску солидарност.

После Исветског рата ћирило-методијској традицији се прикључила и данашња Чехословачка црква хуситска и обновљено чешко православлје (та обнова је извршена у канонском јединству са Српском православном црквом, чији је део чешка православна црква била до 1946.) Хуситство, чешкобратска и лутеранска традиција су још током реформације у 15. и 16. столећу заузели позитиван став према ћирило-методијској идеји, ослањајући на њој своје захтеве за реформацију и демократизацију цркве. ♦

гледа није свиђало што Словене не покрштавају они него мисионари из Византије која је тада по култури и цивилизованости далеко предњачила у Европи. Ослобођен је на интервенцију Папе и наставио да живи и ради у Моравској, Умро је 6. априла 885 а сахрањен је, како је записано, у главном моравском храму с леве стране олтара пресвете Богородице Марије. До данас, ипак, његов гроб није пронађен, јер није јасно где се то место, односно храм, налазио.

Како показују истраживања историчара, да није било верског и просветитељског рада Солунске браће, хришћанизација односно покрштавање које је долазило са Запада, довело би вероватно и до масовног понемчивања словенског становништва на подручју данашње Чешке и Словачке. Традиција, који су створила Солунска браћа није никад нестала у Чешкој и Словачкој и када се прешло на латинично писмо и обред. Чешко и словачко хришћанство је и у оквиру католичанства, захваљући Солунској браћи, сачувало своју словенску душу и идентитет који их дубоко повезује, нарочито, с јужном, православном браћом.

Овај празник је на целу католичку цркву, која је поступно постала свесна њеног екуменског значења и значаја, проширен 1880. У 19. столећу ћирило-методијску традицију користили су чешки католич-

1stChoiceCanada
IMMIGRATION & INVESTMENTS

Nada Kremoniћ IMIGRACIJA U KANADU
Imigracioni Konsultant

Licenca Kanadske Zajednice za Imigracione Konsultante
Zastupnik Vaših interesa kod Kanadskih imigracionih vlasti

Sve vrste imigracionih usluga
Mogućnost plaćanja u ratama

1.604.725.6016

info@1stChoiceCanada.com
www.1stChoiceCanada.com